

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kódiratok visszaszedésén
vagy megújítására nem vállalkosik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A zászló diadala.

Tegnap e helyen óvó, figyelmeztető szavunkat emeltük föl a keresztény gondolatot az iskolaszéki választásoknál tenyegelő veszedelem ellen. A felhívást megértette Nagyvárad közgyűlése és megtette az első bátor lépést az iskolaszék ügyében.

Tudjuk, hogy hat évvel ezelőtt a szabadkőműves páholy csendben szervezkedve, váratlanul rajtaütött az iskolaszéken, kibuktatott onnan régi érdemes férfiakat, megrakta az iskolaszéket saját teremtményeivel s aztán valóságos irtó háborút vitt az ideiglenes katolikus községi tanítók ellen. Azóta szabadkőműves szellem uralkodott Nagyvárad város iskolaszékében, egyforma kárára ugy a tanítás és tudomány, mint a nevelés és fegyelem ügyének.

Ez a szabadkőműves önhittség és elbizakodottság eredményezte aztán a törvényhatóság önértetének fölébredését, melynek következménye tegnap a szabadkőművesek első — adja a jó Isten, nem utolsó — alapos veresége lett.

Nagy reménységekkel, a biztos diadal sejtésével vonult fel a szabadkőművesség. Hogyne! Négy főmester iskolaszéki helyéről volt szó. Berkovits Ferenc volt a főmester meghalt, Várady Zsigmond volt a szónoktestvér, tiszteletbeli főmester lemondott, ezeknek a helyére természetesen szabadkőműveseknek kellett következniök, meg kellett tartani Grósz Menyhért volt a főmestert és be kellett hozni Agoston Pétert, a kir. kath. akadémia tanárát, a katolikus pénzen fizetett jelenlegi főmestert. Mert hát tudvalevőleg az iskolaszékeket azért szervezték, hogy legyen hely, a hol mindenféle szabadkőműves értetlenség szabad teret, a páholytestvérek gyűlölete pedig alkalmas működési helyet találjon.

Nos hát ennek vétót mondott a tegnapi közgyűlés. Kibuktatta első sorban Grósz Menyhért volt főmestert. Ez a bukás az öntudatra ébredésnek legcsattanósabb bizonyossága. A volt főmester urat mindkét párt listájába beleerőszakolták a munkapárton is, a függetlenségi pártban is elhelyezett őrszemek, mégis kibuktott. Nem jutott be a jelenlegi főmester sem, pedig ő különösen szemük fénye a sötétség lovagjainak. Kibukott még egy szabadkőműves ur s az így megüresedett helyekre egy kivételével keresztény gondolkodású polgárok jutottak be.

Tért kapott a polgárság is valahára. Két derék, előkelő iparosunk jutott be az iskolaszékbe; ezeknek józan tudása, újszerűtete ezerszer többet használ Nagyvárad tanügyének, mint akárhány főmester fanatikus, rövidlátó türelmetlensége,

konfuzus zöldsége, vagy a feminisiák affektált naiv hipermodernsége.

Ez a választás egyelőre csak első lépést jelent bizonyonnyal az iskolaszék színvonalának emelésére. Nagyvárad igazi polgársága meggyőződhetett róla, hogy ha összetart, tud akaratának irányt szerezni, tiszteletet parancsolni.

A győzelem jelentékeny, de azért távolról sincs még ok az elbizakodásra. Csak egy lépést tettünk előre, egy nagy elhatározású bátor lépést, de azért mégis csak egy lépést. Megvan a keresztény, a vallásos öntudatnak az az ébredése, melynek első impozáns jele a Katolikus Népszövetség megalakítása volt. Ez az öntudatos szellem, a keresztény összetartásnak ez az érzete terjedjen minél tovább. A mit a Katolikus Népszövetség csinál nagyban, azt tegye minden vallásához, hazájához ragaszkodó polgár — s akkor a tegnapi diadal csak bevezetője lesz újabb, még szebb győzelmeknek s Nagyváradon is megvirrad mégvalaha Szent László lobogójának!

*

Politikai helyzet.

Justh Gyula elutazott Makóra. Ez az elutazás jelenti, hogy az ellenzék egyelőre felfüggesztette akcióját a központban s csak a vidéki gyűlések szervezésén munkálkodik az e célra szervezett iroda. Az erősen tüzelő nap, a kalászerés ideje, ugylátszik, zsihasztja az agitáció erejét és szeptember az, a mely a leg-erőteljesebb agitációnak lesz a hónapja.

Tisza István gróf, aki visszaérkezett haza Bécsből, tegnap meglátogatta Lukács László miniszterelnököt a Nagy János-utcai lakásán.

Sok közölnivalója volt a tegnapi audienciáról s a várható fejleményekről. Bécsben obstrukció készül a véderőjavaslatokkal szemben s nincs kizárva, hogy ez az obstrukció meglepetést hozhat Magyarország számára is, kivált, ha az osztrák kormány az ellenzék ellentállását hajlandó lesz koncessziókkal honorálni.

A parlament megkerülésével való életbe léptetése a véderőjavaslatnak oly bomlást idézne fel a kormányt támogató többségben, hogy teljesen lehetenné válnék az osztrák Reichsrath működése.

Pozitív tervek a magyar kibontakozás előkészítésére még nincsenek. Beszélnek arról, hogy Andrássy gróf tárgyal munkapárti vezető férfiakkal is oly irányban, hogy az októberben egybehívandó képviselőház elnöki székében már bent üljön Tisza gróf utódja és Lukács László utódja is a miniszterelnöki székben. E híreszteléssel szemben munkapárti körökben úgy mondják, hogy csakis a letárgyalott törvényjavaslatok végleges lezárásával kezdődhetik az

új folyamat: az együvé tartozók csoportosulása a választójog körül.

A véderőjavaslatok holnapi főrendi tárgyalása most a kormány legfőbb gondja. Ha nem is nagy, de 25—30 többséget remél a kormány a főrendiházban.

Ad audiendum.

Bécs, június 13.

Itteni politikai körökben az a hír terjedt el, hogy az esetre, ha a házszabályok megkerülésével hozott törvények jogszerűsége ellen a királyi szentesítés után is óvás emeltetnék, a felség az ellenzéki pártok vezéreit maga elé rendeli.

Bécsi hivatalos nyilatkozat Tisza Istvánról.

Tisza István és elnöktársainak tegnapi audienciája s ő felségének ott elhangzott és nyilvánosságra jött kijelentése méltó feltűnést keltett nemcsak minálunk Magyarországon, hanem Ausztriában is. A külügyminiszter lapja a *Fremdenblatt* tegnapi számában Tisza bécsi audienciájához a következő kommentárt fűzi:

Az uralkodó ez alkalommal sokszor csodált hőcseségének és mély alkotmányos érzületének tündöklő bizonyítékát adta. Azon szavakból, amelyeket ma az uralkodó gróf Tisza Istvánhoz intézett, az uralkodónak igaz és őszinte jóakarata a parlament iránt, a monarchia első államférfiának gazdag tapasztalata, a parlament állásáról való magas felfogás áradt ki. Az a férfias és imponáló magatartás, melyet gróf Tisza István és az elnökség többi két tagja a legnagyobb viharok között tanúsítottak, a legszebb jutalmát nyerte el. A főtartás nélküli elismerés, melynek az uralkodó ily meleg hangon adott kifejezést, meg fogják őket erősíteni abban az érzésben, hogy egész lényegüket a közjó érdekében vetették latba és hogy munkájuk szükséges és mentőmunka volt. A mily jelentőséges azonban a rendkívüli elismerés, melyben az uralkodó utólrhetetlenül lovagias módon Tisza István gróftól részesítette, mégis az uralkodói nyilatkozat második része még fontosabbnak tűnik fel előttünk. O felsége azt a reményét fejezte ki, hogy az elnökség magatartása jutalmát a képviselőház állandóan biztosított munkaképességében fogja nyerni és abban, hogy a képviselőház tekintélye emelkedni fog. Ezekkel az élesen pointírozott szavakkal őfelsége kimondta az ítéletet az obstrukció fölött. A kisebbség forradalmát, amely a parlamentárizmus alapelve ellen lázad fel, annak minősítette, ami legkárosabb és legsúlyosabb veszélynek a parlamentárizmusra. Bizonyára aggodó tekintettel szemlélte őfelsége, az oly nemes alkotmányos érzéstől áthatott uralkodó, a dolgoknak ezt a fejlődését, mert szívén fekszik, hogy a parlament tekintélyes és munkaképes legyen. Ot, az alkotmány szikliját, az egyik alkotmányos tényező megrokkonása a legfájdalmasabban kellett, hogy érintse.

Az aggodalmak, melyek őfelségét eltöltötték, észrevehetően kifejezésre jutottak, amiddőn azt a reményét fejezte ki, hogy a magyar

képviselőház most már munkaképes lesz és tekintélye emelkedni fog. Gróf Tisza István minden lehetőt megtehet, hogy magából a parlamentből parlament legveszélyesebb betegségét kigyógyítsa. Merész operációs művelethez folyamodott, hogy az obstrukciót eltávolítsa a parlament testéből. Amit tett, a parlament fentartásának és erősítésének érdekében történt és ezért munkája az összes alkotmányos uralkodók mintaképeinek teljes helyeslését is megnyerte.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Erdekes, nem mindennapi közgyűlése volt tegnap Nagyvárad város törvényhatóságának.

Alig pár ügyet intéztek el, de az iskolaszék újjáválasztása majdnem az egész időt lefoglalta. Egész kis városatyá válasszással vettek el az a voksolás, amelynek eredménye, hogy öt új tag került be a községi iskolaszékbe és pedig a dr. Berkovits Ferenc halála, valamint a Novotny Alfonz és dr. Várady Zsigmond távozása folytán megüresedett három helyre választottak be újakat, továbbá kihagyták dr. Grosz Menyhértet a szabadkőművesek főfő vezetőjét és Váradi Mórt, az iskolaszék egyik legrégebbi tagját s helyettük beválasztották Lukács Odónt, Szmekta L. Odónt, Tátray Sándort, Cser Jánost és Hegedüs Nándort.

A páholy azonban még más vereséget is szenvedett; ugyanis nem tudta behozni jelenlegi főmesterét: dr. Agoston Pétert, aki csak 38 szavazatot kapott.

A közgyűlést különben ma, pénteken folytatják.

A tegnapi tárgyalás lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt. A törvényhatóság tagjai nagy számmal voltak jelen. A polgármesteri jelentést tudomásul vették. A rendőrségnél szervezett két alkapitányi, két fogalmazói és az esetleg megüresedő állások választás utján leendő betöltését a július havi közgyűlésre tűzték ki.

Dr. Adorján Emil egy kijelentést tesz. Már hangoztattak többször, hogy a választások előtti kilincselést nem tartják sem méltónak, sem kívánatosnak. Most ismét megindultak már a kilincselések. A függetlenségi pártiak kérik, hogy a pályázók a kilincselést szüntessék be.

A belügyminiszter 8 hold területet kér orsz. csendőrinternátus és orsz. központi csendőrkórház céljaira. A tanács javasolta, hogy a kért területet megadja, ha a jelenlegi csendőrkórház a város részére visszabocsátják. — A közgyűlés a tanács javaslatát fogadja el.

Az iskolaszéki tagok választása.

A községi iskolaszéki tagok (36) választásánál

Rimler Károly polgármester kérte, hogy akiket ajánlani fog, válasszák meg, azonban a bizottság tagjai élénken közbekezdtek: Szavazzunk!

Hankovits Ferenc kérte hogy szavazást rendeljenek el mind a 36 helyre.

Dr. Adorján Emil hasonló értelemben szólal fel.

Hlatky Endre elnök azt veszi ki a felkiáltások és felszólalásokból, hogy szavazást akarnak. O irás nélkül is elrendeli a névszerinti szavazást. A szavazó lapokon ha több lesz 36 névnel, az ezentulak nem számítanak.

A szavazást elrendelte a főispán; szavazatszedő elnök Siket Traján, tagok Kelen Béla, dr. Vicskics Gyula.

Óriási érdeklődés mellett vette kezdetét a szavazás. A szavazólapok leadásával csakhamar meg voltak. Különböző listák kerültek for-

galomba s erősen korteskedtek egyesek és igyekeztek az általuk ajánlott listának megnyerni a bizottsági tagokat. Tiszta lista igen kevés lett beadva, s a legtöbb lapon törölések voltak, ami nagyon meglehetősen a szavazatok összeszámlálását.

A szavazatszedő bizottság elnöke és tagjai nagy munkát végeztek s a teremben kiállhatatlan forró lett a levegő.

Háromnegyed hat órakor fejezték be a választási jegyzőkönyvet, mikor Hlatky Endre főispán újból megnyitotta a közgyűlést.

Beadtak összesen 84 szavazatot s megválasztottak:

Rimler Károly	84,
Dr. Thury László	84,
Dr. Adorján Emil	88,
Stark Gyula	83,
Dr. Altmann Jakab	83,
Dr. Molnár Imre	83,
Dr. Oiasz Béla	82,
Dr. Pác Sándor	82,
Schwarcz Izidor	82,
Komlóssy József	81,
Szokoly Tamás	80,
Dr. Adorján Armin	79,
Dr. Popper Akos	79,
Kappel György	63,
Dr. Stokker József	63,
Lukács Odón	62,
Dr. Hoványi Géza	61,
Dr. Konrad Márk	57,
Kelen Béla	55,
Kepes L. Miklós	55,
Szmekta L. Odón	55,
Dr. Kurländer Ede	55,
Ficzek Lajos	54,
Huzella Gyula	54,
Dr. Déri Ferenc	53,
Dr. Mártonffy Marcell	53,
Schütz Albert	53,
Dr. Váradi Odón	53,
Dr. Várnai Ferenc	53,
Dr. Edelmann Menyhért	52,
Hegedüs Nándor	52,
Gábel Jakab	51,
Dr. Fenyő Sándor	50,
Tátray Sándor	49,
Cser János	47,
Grosz Sándor	46

szavazattal. Dr. Grosz Menyhért 45, dr. Agoston Péter 38 szavazattal lemaradtak. Dr. Stokker 63 szavazattal kivül még 19 szavazatot kapott dr. Stokker Gyula, ami csak tévedés lehetett; de mivel Stokker József különben is kapott elég szavazatot s így a Stokker Gyulára leadott szavazatok nem vették figyelembe. Különb. 20—35 szavazatot még igen sokan kaptak.

A népfürdő és az uszoda.

Ezután a városi tanács előterjesztést tett, hogy a Népfürdő a Laporta malom területén építtessék fel, 110596 K. költséggel.

Weisz Lajos szerint a tanács javaslata nem felel meg a követelményeknek. A főmérnök tervét a tanács redukálta. Ugy leszünk ezzel is, mint a színházzal, kicsi lesz. De mégis elfogadja a tanács javaslatát, nehogy ismét évekig késlekedjék a dolog, mint az uszoda. A tanács nem tesz semmit az uszoda dolgában. Indítványozza, hogy a tanácsot utasítsák a pályázat mielőbbi kiírására.

Hol késik az uszoda?

Dr. Moskovits József kifogásolja, hogy az uszoda kérdését nem vették fel a tárgyzetbe. Itt a kánikula s uszoda most sincs, holott itt van egy folyó, amelyet más városok örömmel használnának fel.

Nagy mulasztást követett el a tanács, hogy nincs uszoda évek óta s most sincs ebben a kérdésben sem előterjesztés. Igazolja magát a tanács, hogy ilyen nagy mulasztást követett el. Itt a nagy áldás a Köröz, amelyet még sok, nagyobb koncepcióra fel lehetne használni.

Rimler Károly válaszol. A főmérnök negyedmillió költségre rugó tervet készített s ahhoz görcsösen ragaszkodik. A tanács két

pályázatot irt ki. A mérnöki hivatal ellenáll, műszaki aggályai vannak. Azt vitatja, hogy a partfalhoz nem lehet uszodát kötni. Ő ezt nem osztja. Az állandó választmány intézkedett, hogy szakértőket hallgasson meg s házilag akarják megcsinálni. A tanács nem kicsinyli a kérdést. Pár nap alatt meghallgatják a szakértőket s akkor rendkívüli közgyűlés elé hozzák még e kérdést.

Dr. Hoványi Géza rámutat, hogy négy év óta interpellál e kérdésben. 1908-ban azt mondták, hogy a régi partfalhoz nem lehet uszodát tenni, de majd az újhoz. Most kész a partfal s újból azt mondják, hogy nem bírja meg az új partfal. Minden aggályt 4 év óta el kellett volna háritani, hogy 4 év óta uszoda nélkül vagyunk. Kéri, hogy intézkedjenek s a jövőre okvetlen legyen uszoda.

Dr. Moskovits József annak tulajdonítja, hogy ilyen állapotok vannak, mert a tanácsban ellentétek duinak. Szigorúan vegye a kezébe a polgármester a dolgot, hogy a tanácsban szünjenek meg ezek a dolgok.

Rimler Károly azt állítja, hogy itt műszaki kérdéssről van szó s joguk van tanács tagoknak véleményüket kifejtteni. Igazolni tudja az öt évi halasztást. Igyekeznek ezt a kérdést dűlőre vinni.

Hlatky Endre felszólal, hogy ne állítsák ide hibásnak a dolgot. Ha valaki hibás, az ő lehet. A tanácsban egyenlő szavazat volt s ő döntött. Azt hiszi, hogy ez évben már nem lehetne az uszodában fürödni. Szakértőket kell meghallgatni, nehogy bekövetkezzenek a főmérnök aggályai. A tervezett beton uszoda nem kerülne oly sokba s a csekély vízállás nem alterálná az uszoda vizét. Szakértőket meghallgatni s akkor ő kész rendkívüli közgyűlést bármikor összehívni.

Gábel Jakab rámutat, hogy más kis városok, ahol folyó viz sincs, csinálnak uszodát. Nyiregyházán 18,000 koronából csinálták, de nálunk csak százazerekből, félmillióból lehet valamit csinálni. Félvezni kellene a főmérnök nagyzási koncepcióit.

Köszeghy József igyekezik védekezni a vádakkal szemben. Azt fejteti, hogy Nagyváradon ma már mindég kell számítani.

Dr. Hoványi Gyula a mellett szól, hogy a fauszodát semmitébe müsszoda nem pótolja, mert az élőviz egészségi szempontból jobb. Ha a partfal nem bírja, a technika felhasználásával lehetne a fauszodát létesíteni. A régi uszoda 30 évig fenállott. A szakértők azt is vegyék figyelembe, hogy ne ké: fauszodát építsen e a város. Vagy a város kicsiny a főmérnökhöz, vagy az ő nagy koncepciójához szegény a város, de harmonia nincs.

Dr. Adorján Emil játja, hogy aprólékos dolgokat tettek a kérdésben, de tény, hogy uszodánk ma sincs. Most már követelik, hogy a tanács adja be a derekát s építsen olyan uszodát, amelyet a törvényhatóság akar. Kéri a főispánt, hogy e hó végéig hívjon össze rendkívüli közgyűlést, amelyen ezt a kérdést elintézzék.

A népfürdőre vonatkozó előterjesztést elfogadták.

Ezután áttértek az

interpellációkra.

Dr. Adorján Emil felemlíti, hogy a vízdíjak felemelésével módosított vízvezetési szabályrendelet akként intézkedik, hogy a vízdíj-felemelés a meghirdetés után lép életbe, ami 1911. júliusában történt, mégis 1911. január 1 től kivetették és behajtották a felemelt összeget. Ez jogtalan s hajlandó-e a polgármester intézkedni, hogy a jogtalanul kivetett összeget visszafizesse a város.

Rimler Károly és Lukács Odón azt fejtették válaszukban, hogy a vízdíj felemelést már korábban jóváhagyta a miniszter s a költségvetésbe is bevették az egész évi összeget. A tanács jóhiszeműleg járt el. A városi pénztár nagy zavarba jönne, ha most ezeket az összegeket vissza kellene fizetni.

A választ tudomásul vették.

Balogh Döme a mult közgyűlés azon határozatával foglalkozik, hogy Rimanóczy-utca

végén Darvas Imrének területet adott el a város és ez által tönkre teszik az Ezredévi Emléket. Hajlandó-e a tanács az építési engedélyt megtagadni erre a helyre, vagy kisajátítás útján megakadályozni a tér tönkretételét.

Rimler Károly polgármester csak annyit mondhat, hogy hajlandó Darvas Imrével tárgyalásokba bocsátkozni. Egyebet nem tehet.

A közgyűlést ma, pénteken délután folytatják.

Kegyelem Sipos Bálintnak.

Akasztófa helyett

életfogytig tartó fegyház.

Végre tegnap délből megérkezett a királyi döntés a halálraítélt Sipos Bálint ügyében.

A királyi kegyelmet adott Sipos Bálintnak és a halálos ítéletet életfogytig tartó fegyházra változtatta át.

Már hónapok óta kíváncsian várta mindenki a királyi döntését, türelmetlen volt Sipos Bálint is, aki remegve várta a végső döntést.

Mint ismeretes már régen a közönség előtt, a Kuria helyben hagyta Sipos Bálint halálos ítéletét és csak az utolsó királyi szó volt hátra, amelyet már május első napjaira várt mindenki, azonban a királyi döntése egyre később.

Tegnap délből végre nagy pecsétetes levélben hozta a posta a kegyelmet Bary Józsefhez, a királyi törvényszék elnökéhez érkeztek meg tegnap az iratok.

A király a koronázás évfordulóján élt a kegyelmezés jogával. A kabinetiroda azután a királyi döntést megküldte a kir. Kurianak, amely azután a királyi döntést az összes iratokkal együtt leküldte a törvényszék elnökéhez.

Bary József nyomban közölte a végső ítéletet Korn Lajossal, az esküdttörvényszék elnökével. A tanács azután, amely ebben az ügyben ítéletet hozott, délután 5 órakor ülést tartott az ügyesség épületében, ahol a kir. ügyesség részéről Baróthy Pál a kir. ügyesség vezetője volt jelen. Korn Lajos hivatalosan közölte a királyi döntést dr. Baróthy Pállal, azután a tanács megállapodott abban, hogy hol és mikor fogják kihirdetni az ítéletet Sipos Bálint előtt.

A jákóhodosi halálraítélt kétszeres gyilkos, aki a szeretőjének a férjét ölte meg, azonkívül Nagy Bálinttal együtt meggyilkolta ennek a feleségét, már meglehetősen megnyugodott a sorsában és csak az utóbbi időben várta mind türelmetlenebbül, hogy mi lesz a sorsa. Sipos Bálint azonban még eddig semmit sem tud a királyi döntésről, természetesen a Kuria ítéletét sem közölték vele. Nem is szabad megtudnia ez örömhirt, hogy meghagyták az életét, egész ma reggel 8 óráig.

A királyi kegyelmet ma reggel 8 órakor fogják kihirdetni Sipos Bálint előtt, a királyi ügyesség vezetőjének hivatalos helyiségében Korn Lajos az esküdttörvényszék elnöke fogja közölni Sipossal a kegyelmet, az esküdttörvényszék

tanács jelenlétében, az ügyesség részéről Baróthy Pál lesz jelen.

A közönség az ítélet kihirdetésénél nem lehet jelen.

A Titanic biharmegyei áldozatai.

Még élénk emlékezetében él mindenkinek az a rettenetes tengeri katasztrófa, amely a Titanicot, a tengerjáró hajó szörnyetegek legnagyobbikát érte.

Páratlan volt ez a hajókatasztrófa történetében. Hozzá hasonló tengeri katasztrófa még nem fordult elő soha. Hiszen több mint másfél ezer ember lelte halálát a borzalmas hullámsírban.

Az áldozatok között többen voltak magyarországiak, köztük állítólag biharmegyeiek is.

Ezeket keresi most a belügyminiszter. Rendeletileg hívta fel a vármegye alispánját, hogy hivatasson azután, vajon vannak-e az áldozatoknak hozzátartozók Biharmegyében?

Erre — indokolja a rendeletét a miniszter — azért is szükség van, mert a hajón utazók, névjegyzéke bűnös mulasztásból nem lett teljesen összeállítva. Az áldozatok között vannak magyarok is s minden valószínűség szerint biharmegyeiek is. Követelnek-e ezek kárpótlást?

Az alispán közli a rendeletet a főszolgabírókkal, akik a jegyzők közreműködésével fogják az áldozatok biharmegyei hozzátartozóit nyomozni.

Letartóztatás a gyorsvonaton.

Elfogott vásári rémek.

Van Nagyváradnak három híres zsebmeteszője és pedig Kohn Miksa, Schwarz Jenő és Orlandi József. Ez a három közismert vásári utazó zsebmetesző arról nevezetes, hogy Nagyváradon nem operálnak, hanem a vidéken űtik fel tanyájukat és a nagyvásári közönséget vámozzák meg. Rendszerint sikerrel is dolgoznak. Tegnap is szerencsét próbáltak, azonban rajtavesztettek.

Orlandiék az élesdi nagyvásárra igyekvő Szála Tógyert vették körül még a vonaton és addig kerülgették, míg a nála lévő 600 koronát kilopták zsebéből. A három jómadár a lopott pénzzel leszállott a vonatról az élesdi órháznál és gyalog ment az élesdi pályaudvarra, hogy itt a gyorsvonattal meneküljenek tovább.

A meglöpött ember sem várta meg, hogy a tolvajok elmeneküljenek, hanem egyenesen a csendőrségre ment és ott feljelentette a tolvajokat. Élesden éppen akkor ott időztek Nagy Gábor és Nagy József cécei őrsvezetők, akik nyomban felvállalták az ügyet és kocsival Révre hajtottak. A révi állomáson éppen elérték a gyorsvonatot, melyre felszálltak és behúzódtak egy másodosztályú kocsiba.

E közben a három zsebmetesző nyugodtan várta az élesdi pályaudvaron a gyorsvonat érkezését. Jegyeiket megváltották és cigarettázva sétáltak a sinek között. Még ugyancsak meg sem állott a gyorsvonat, mikor Orlandiék felugráltak a vonatra. Es mintha a balszerencse itt is üldözte volna őket éppen abba a kocsiba ugráltak fel, amelyben a két szuronyos csendőr várta őket, úgy hogy a szó szoros értelmében a csendőrök karjaiba futottak.

A csendőrök természetesen még mielőtt Orlandiék a legkisebb ellentállást is kifejthették volna, ártalmatlanná tették őket és letartóztatták. A vonatról már mint foglyok szálltak le csendőrkísérettel a zsebmeteszők. Az élesdi pályaudvarról egyenesen az élesdi csendőrségre kísérték Orlandiékot.

A csendőrök kihallgatták a három zsebmeteszőt. Ezek azonban tagadnak mindent. A motozáskor azonban előkerült a 600 korona teljesen hiánytalanul. A pénzt átadták Szálának, aki rendkívüli háladatossággal köszönte meg a csendőrök fáradozását.

A csendőrök Nagy Gábor és Nagy József valóban elismerésre méltó ügyességgel és gyorsasággal jártak el, mikor pár óra alatt kézre kerítették a hírhedt zsebmeteszőket. A letartóztatott vásári rémeket ma befogják kísérni az ügyességre és így meglesz mentve tőlük egy időre minden nagyvásár.

UJDONSÁGOK.

* **Jézus szívének ünnepe.** A katolikus egyházban Jézus szentséges szívének ünnepét ülik ma. Az Orsolya zárda templomában és az irgalmas rendház templomában az ünnep alkalmából ma, pénteken délelőtt ünnepélyes szentmisék és szentbeszédnek lesznek, nyolc napig litániát tartanak Jézus szentséges szíve tiszteletére.

* **Biharmegye üdvözlí Tisza Istvánt.** Tegnap irásban is beadták a vármegyéhez gróf Tisza István üdvözlése iránt a javaslatot. A javaslatot Bernát István hosszupályi birtokos adta be. Az indítvány Miskolc Ferenc főispánhoz érkezett és a főispán küldte le az alispáni hivatalhoz. A beadványt nyomban felvették a közgyűlés tárgysorozatába és a legközelebb tartandó első szakosztályi ülésen fognak foglalkozni vele.

* **A vármegyei közgyűlés előkészítése.** Tegnap a vármegyeházán a harmadik szakosztály tartott ülést. A szakosztály a közgyűlés elé kerülő kérelmekkel foglalkozott. Tekintettel arra, hogy a vármegye alapjai teljesen kivannak merülve a szakosztály egyetlen egy kérelmet sem látott el kedvező véleménynyel. A szakosztályban szóvá került a megyei tisztviselők drágasági pótléka is, azonban ebben sem hozott kedvező véleményt a választmány. Az ügy ugyan nincs teljesen elvetve, mert a jövő évre ismét fel fogják venni a kérelmet és akkor tekintettel arra, hogy a jövő évben 2 és fél százalék többletbevétele lesz a pótdókból a vármegyének, nagyon valószínű, hogy meg is fogják adni a drágasági pótléket.

A legújabb

nyári czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687

Telefon 687

* **Kovács Gyula állapota.** Tegnap az éj folyamán megint az a hír terjedt el, hogy Kovács Gyula képviselő állapotában válságos fordulat következett be. A hír nem bizonyult valósnak. A súlyosan sebesült Kovács Gyula állapotában változás nem állott be. Az éjszaka aránylag nyugodtan töltötte s lehetséges, hogy a műtétet elkerülhetik. Lehet, hogy a seb váladéka viszi ki a csontszilánkokat. A vizsgálóbíró rendelete meg történt a törvényszéki orvos-szakértői szemle arra nézve, hogy Kovács állapota megengedi-e a rabkórházba való elszállítását, vagy sem. Tegnap este 6 órakor dr. Aytai Sándor udvari tanácsos egyetemi tanár jelent meg a szanatóriumban és megvizsgálta Kovácsot. Orvosszakértői véleményét ma juttatja Szlavek vizsgálóbíróhoz. Délután 10 órakor tettek új kötést a sebre és Herczel tanár kielégítőnek találta a képviselő állapotát. A büntetőtörvényszék vádtanácsa ma délután vagy holnap foglalkozik azzal a felfolyamodással, a melyet Polónyi Dezső, Kovács Gyula védője nyújtott be és a melyben a képviselő szabadlábra helyezését kéri.

* **Adomány a Gyermekevédő ligának.** Báró Stummer Károly huszárfőhadnagy a mai napon 100 koronát küldött a gyermeknap rendezőségének. A rendezőség ez uton is hála köszönetét nyilváníttja.

* **A hétfői rombolás epilógusa.** A hétfői zavargásnak most komoly fordulatáról értesülünk. A megkárosított kereskedők egy része, akiknek kirakatait a »jogokért harcoló« szocialisták beverték, követelik kárjuk megterítését. Több kereskedő beadványt intézett tegnap Nagyvárad városához, amelyben kárjuk megterítését kérik, mert azt tartják, hogy a rendőrhatalomnak nem lett volna szabad a mostani politikai viszonyok között engedélyt adni a hétfői népgyűlésre, vagy ha már elkövette az engedéllyel a hibát, kellőleg gondoskodni kellett volna, hogy a rombolásra hajló tömeg rombolási kedvét idejében megfékezze. Kérik a gyűlést engedélyező főkapitányra az anyagi felelősség kimondását, különben a város ellen kénytelenek fordulni, hogy per útján megtéríttessék a rombolás által nekik okozott kár.

* **Száz éves egyház.** Nevezetes ünnepélyre készülnek jelenleg a nagyváradai ág. evangélikus egyház hívei. Vasárnap lesz ugyanis száz éves az egyház s ezt a nevezetes évfordulót nagy ünnepségek keretében fogják megtartani. Az ünnepély vasárnap délelőtt kezdődik isteni tisztelettel, mely a körös-utcai templomban lesz megtartva. Az isteni tisztelet után üszgyűlés lesz. Délben 2 órakor a Fekete Sas éttermében ünnepi ebéd lesz. Az ünnepélyen jelen lesz dr. Meskó László volt államtitkár, egyházi felügyelő is. Az egyházi ünnepélyen a hatóságok is részt fognak venni. A jubileumi ünnepélyvel kapcsolatosan 17-én és 18-án a Tiszavidéki esperesség évi közgyűlést fog tartani.

* **Betiltott népgyűlés.** Tótyer Ferenc nagyváradai lakos és társai f. hó 14-én d. u. fél 7 órakor «a mai politikai helyzet» napirenddel Deák Ferenc-téren megtartandó nyilvános népgyűlés engedélyezését kérték. A rendőrség tekintettel arra, hogy a szervezett munkások legutóbb már két ízben tartottak hasonló napirenddel népgyűlést s a legutóbbi népgyűlés után elkövetett zavargások és rombolások miatt a lakosságot pánikszerű félelem

szállta meg, a köz és vagyoni biztonság érdekében a bejelentést nem vette tudomásul. Gerő Armin főkapitány az engedélyt a leghatározottabban megtagadta, s intézkedett, hogy a legmesszebbmenő intézkedésekkel nem csak a kért népgyűlést, de minden csoportosulást megakadályozzanak. A rendőrségen kívül a katonai készenlétről gondoskodott, nehogy a hétfői gyalázatos eset megismétlődjék. A népgyűlés megtartását nem engedélyezte. A rendőrfőkapitány kéri a családokat, hogy különösen nők és gyermekek az utcákon tömegesebben ne jelenjenek meg a késő délutáni és esti órákban, nehogy a tilalom dacára keletkező csoportosulásnál veszedelmes helyzetbe kerüljenek. Ilyen intézkedés kellett volna hétfőn is. Ertesülésünk szerint a már előre hirdetett vasárnap népgyűlést sem tartják meg, mert ezen a napon Justh Gyula a makói népgyűlésen fog szerepelni és így nem jöhet el Nagyváradra. A függetlenségi párt pedig Justh Gyula nélkül nem akarja meg tartani a gyűlést. A jövő vasárnap nagyvásár lesz, amely korántsem alkalmas politikai népgyűlésekre s így még nem biztos, hogy ha meg lesz tartva a gyűlés, úgy az mikor lesz.

* **Walesben tüntettek az egyház szétosztása miatt.** Angolországban a walesi hercegségben a törvényhozás elválasztotta az anglikán egyházat az államtól, de nem úgy francia módra, hanem egyszerűen megszüntette az anglikán egyháznak államegyházi jellegét, amit már abszurdum lett volna tovább is fenntartani. Walesben ugyanis a lakosság több mint háromnegyedrészre római katolikus és az államvallás mégis az anglikán volt. Ezért szüntette meg azután az angol törvényhozás az anglikán vallást, mint államvallást Walesben. Emiatt tegnap az anglikánok Londonban nagy tüntetést rendeztek. Körülbelül 2000 ember vett részt a tüntető menetben, amelynek élén több anglikán püspök haladt.

* **Lányi Antal biplánja.** Az ismert nagyváradai aviatikus Lányi Antal tudvalegleg most készült el saját konstrukciójú repülőgépjével. A biplánnal a rákosi repülőtéren kísérleteznek jelenleg. A gépről véleményt még most nem lehet mondani, mert eddig csak tanulók kísérleteztek vele, Lányi felügyelete alatt. Az eddigi kísérletek alkalmával kisebb repüléseket produkáltak. Pár nap múlva maga Lányi is fel fog szállni. A fiatal aviatikus első felszállása iránt nagy érdeklődés nyilvánul.

* **Agyonsújtotta a villám.** Nagyvárad szomszédságában Betfián tegnap nagy vihar volt. Özv. Gróza Péterné betfiái földművelő asszony éppen a legnagyobb, viharban akart tüzet gyújtani a konyhában amelyből a füst szabad kéményen át megy ki. Amint a tüzet megakartta gyújtani, a villám a szabad kéményen át beütött s a szerencsétlen asszonyt nyomban megölte.

* **A vármegye régi aktái.** Biharvármegye levéltárában hatalmas aktacsomagok hevernek piros pecsétekkel s hivatalos sigaturákkal ellátva, melyek azt bizonyítják, hogy legközelebb ezek a poros elavult sárga iratcsomagok elhagyják évszázados helyeiket és az újabb keletű aktáknak engedik át a szobákat. A főlevéltáros tegnap tett jelentést alispánnak, akit arra kér, hogy a kiselejtezett iratokat ne értékesítsék, hanem tűz által semmisítsék meg. Ugyanekkor a nagyváradai nyilvános népkönyvtár bizottsága viszont az iránt intézett kérelmet az alispánhoz, hogy a kiselejtezett aktákat a könyvtár részére adják ki. A mi véleményünk szerint leghelyesebb volna az iratokat a muzeumnak ajándékozni, azok között a kiselejte-

zet büntetői iratok között ugyanis vannak olyanok, melyeknek megőrzése kitudja mikor fogja meghálálni az őrzés fáradságát.

* **Elfogott cigánykaraván.** Késő éjjel jelent tudósítónk Elesdről, hogy az ottani csendőrzárőr elfogott egy cigány karavánt. A karaván 25 tagból áll, de igen veszedelmes tagokat számlál. A cigányok vezére Rostás János. Az elfogott cigányokat az aradi csendőrség már régen keresi akik Arad vidékén nagyszabású rablásokat követtek el.

* **A szocialista agitátor fogságban marad.** A hétfői népgyűlés és az ezt követő zavargások következtében, mint ismeretes, le tartóztatták Kondor Bernátot a Népszava korrek-torát, a gyűlés szónokát és megindították ellene az eljárást izgatásért. Dr. Kérchy Péter vizsgálóbíró tegnap hallgatta ki Kondor Bernátot és elrendelte ellene a vizsgálati fogságot azzal az indokolással, hogy a büntetés mértékét tekintve, tartani lehet a szökéstől. Kondor Bernát ügyvédje útján felfolyamodást jelentett be és így a vádtanács fog dönteni, hogy az ügyesség fogházában maradjon-e Kondor Bernát, vagy pedig szabadlábra lehet helyezni.

* **Lopás.** Grünbaum Jakab feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Szarvassoron levő lakásának udvaráról zsákokba csomagolt 10 db tartóláncot, 20 db kötőfékláncot, 1 csomag kutláncot, 5 db szekérláncot összesen 50 korona értékben ismeretlen tettes ellopta. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Tűz.** Tegnap éjjel 12 órakor a Lajpnik Mihály tulajdonát képező Nagypiac-tér 12. sz. háznak, a kapubejárat közelében levő cseléd-szobájában egy ágy meggyuladt. A rendőrség és a tűzoltóság nyomban kivonult a helyszínére s még mielőtt a tűz tovább terjedt volna, eloltották. A kár jelentéktelen. A tűz oka ismeretlen.

x **Új sport játék.** Igen szép és teljesen új sport üzésre alkalmas találmány jött forgalomba, mely olcsóságánál fogva rövid időn belül úgyszólván mindenkinél nélkülözhetetlen lesz, felnőttek, hölgyek és gyermekek részére, test-edző, szem és kézügyesség kifejlesztésére annyira olcsó, hogy bárki is megszerezheti, mert 1 koronától 3 korona árban és 5-féle nagyságban kaphatók. Egyedül LADÁNYI JÓZSEF puska-műves sport üzletében Rákóczi-ut Moskovits palota. A M. kir. 15por áruda, telefon 269. Tanoncok felvételnek.

Trieszti kávépiac Nagyváradon. Aszód Kossuth-utca. Vigyázat, mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és tea behozatalának a 8-féle zamatu pörkölt kávé a legjobbak és legolcsóbbak. Árak:

Elsőrendű	1 kiló	4—K
Mágnás keverék	1	4:40
«	0	4:80
«	00	6—

Motor üzemű pörkölés és darálás, kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Főüzlet: Kossuth-utca, fiók-üzlet: Kert-utca.

Megjelent a képes mieder divat újság a legújabb modern füzőkről, csak **Rosenzweig Róza** miedergyárában Szalárdi-u. 9. kapható ingyen és bérmentve.

Rimanóczy műbutorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.

:-: TELEFON: 796. :-:

Költségvetés díjtalan.

Különleges felöltők, kosztümök blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

SZÍNHÁZ.**Heti műsor:**

Péntek: Kaméliás hölgy. Cs. Atzél Ilona első fellépte.

Szombat: Vasgyáros. Cs. Atzél Ilona második fellépte.

Vasárnap délután: Leányvásár. Este: Romeo és Julia. Cs. Atzél Ilona harmadik fellépte. Szezon előadás.

Csathóné Aczél Ilona. Városszerte nagy érdeklődés mutatkozik Cs. Aczél Ilonának, a Nemzeti Színház négy művésznőjének fellépése iránt. Ma este a Kaméliás hölgyben, szombaton a Vasgyárosban és vasárnap Romeo és Julia klasszikus szerepében bizonyosan nagy sikerrel fog aratni. A kiváló művésznő apósa, Csathó Ferenc kir. táblaelnök révén rokonságban van a legelőkelőbb nagyváradai családokkal, így a Hlatky, Pállay, Bartos, Orley stb. családokkal. A vendégszereplés után férjével, Csathó Kálmánnal, a Nemzeti Színház főrendezőjével együtt több napot fog Nagyváradon tölteni rokonai körében.

S P O R T.**A fővárosi bankcsapat tagjai.**

A NAC. vasárnapi vendégei a budapesti Magyar bank és kereskedelmi részvénytársaság tisztviselőinek labdarugói vasárnap délután a gyorsvonattal érkeznek Nagyváradra. A csapat egybeállítása a következő:

Bakay, Horn, Rézmann, Bokor, Sipos, Bányai, Blayer, Bródy, Dvorszák, Várkonyi, Salgó. Tartalék: Garay. A felsorolt nevek közül több igen előnyösen ismert a fővárosi football körökben, úgy hogy a NAC. csapata egyáltalán nem áll könnyű feladat előtt, mikor a budapesti bankfiúk e jeles csapatával készül mérkőzni. A csapattal több kísérő is érkezik Nagyváradra, úgy hogy a főváros elite ifjúságának egész gárdája lesz majd

együtt a Sporttéren. A NAC. vezetősége fölkererte a helybeli pénzügyesek vezető embereit, hogy a fővárosból ide leránduló pénzügyes tisztviselők fogadása és a velük való társadalmi érintkezés körül kollegiálisuknál fogva legyenek a club segítségére. Ennek a kérelemnek a pénzügyes tisztviselők bizonyára a legteljesebb mértékben eleget is fognak tenni.

A magántisztviselők bemutatkozása.

A nagyváradai magántisztviselők egyesülete tudvalevőleg sportszociotot alakított, amely belépve a NAC-ba ennek színeiben mint külön csoport fogott hozzá a sportoláshoz. Labdarugó csapatot alakítottak, melyet Weisz a NAC I. csapatának kitűnő halflja nagy szorgalommal és hozzáértéssel tanított és vezetett be a labdarugás művészetébe. A szorgalmas training eredményeképpen a magántisztviselők csapata vasárnap délután a fővárosi vendég bankcsapat mérkőzése előtt már a nyilvánosság elé áll és megtartja bemutatkozó mérkőzését. Ellenfele a NAC fehér csapata lesz, ez a nagy népszerűségnek örvendő fiatal csapat, amely szemünk láttára hétről-hétre oly szép fejlődésről tett tanúságot, hogy ma már a komolyan számbaveendő nagyváradai csapatok közé küzdötte fel magát.

Az NSE football osztályának választmánya tegnap délután ülésezett és ezen ülésen elhatározták, hogy július közepe táján a Püspökfürdőben egy 5 kilométer távolságu síkfutást rendeznek, a melyben a szakosztály teljes számban fog részt venni. Háarozatilag kimondák, hogy barátságos mérkőzésre meghívják a szolnoki máv. football csapatát és pedig június 30 ikára. Végül Juricskai Barna elterjesztésére Kripta Gézát egyhangu lelkesedéssel a szakosztály jegyzőjévé választották meg.

NYILTTÉR.**BENEDEK TESTVÉREK**

„Mosóleány“ fűszer-nagykereskedése, Nagyvárad (Zöldfa-utca 8.)

ajánlja a „BENEDEK“-SZAPPANT darabja 30 fillér,

amely száraz állapotban ruhamosásra kiválóan alkalmas. Legolcsóbb fűszerek és friss nappolyi főzelékek forrása. Mexikói kávébehozatal. —

Pörkölt kávé árak:

4-féle zamatu	1/4 kg. K 1.—
8-féle >	1/4 kg. K 1.10
12-féle > Benedek-keverék	1/4 kg. K 1.25

Megjegyzendő, hogy 1 kg. pörkölt kávé 1 kg. 25 deka nyers kávénak felel meg.

Igazságszolgáltatás.**Meggyilkolt gyilkos.**

Egy kétszeres gyilkos megölőjének, Rác Jánosnak az ügyét tárgyalja tegnap óta a nagyváradai esküdtbíróóság Korn Lajos elnöklete alatt. A vádat Baróthy Pál képviseli. Még ez év tavaszán történt Körösszegen, hogy a községi Weinberger-féle korcsmában javában mulattak a falusi legények. Közülük volt Hutyle Lőrinc is, fegyházviselt ember, aki kétszeres gyilkosságért volt elítélve 12 évre s csak nemrég került szabadlábra. Hutyle, mikor már alaposan bepálinkázott, hirtelen egy üveget kapott fel és a gerendához vágta, ahonnan csöröm-

pöive hullott az üvegcserep a legények közé. Erre Rác János felugrott és dühösen rákiáltott a legényre:

— Kinek szólt ez?

— Neked, — kiáltotta vissza Hutyle Lőrinc.

Rác János most egy szempillantás alatt mekirontott a legénynek és 13-szor beledöfte a kését. Hutyle Lőrinc azonnal meghalt.

Tegnap befejezték a tanúhallgatásokat ez ügyben, ma kerül a sor a perbeszédre és az ítéletre.

TÁVIRATOK**A főrendiház ülése.**

Budapest, június 13.

(Saját tud.) A főrendiház szombati ülése iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg mindentele. A közönség valósággal ostromolja a jegyekért az elnökséget. A katonai készenléten kívül, mely jelenleg is védi a parlamentet, nagy-szabású rendőri intézkedéseket is tettek, hogy a főrendek akadálytalanul jussanak el a tárgyalásra. Csáky Albin gróf ma érkezett Budapestre és holnap délután teszi meg a kellő intézkedéseket a szombati ülésre vonatkozólag. A főrendiház tagjai között sürű és bizalmas értekezletek folynak állandóan.

A király lovagolt.

Bécs, jun. 13.

A király — sok hónapi szünet után — ma újra lovagolt Schönbrunban. Őfelsége lovaglása félóra hosszat tartott és Kinszky gróf volt a kísérője.

Moszkvában tilos a repülés.

Pétervár, jun. 13.

A rendőrség megtiltotta, hogy amíg a moszkvai ünnepek véget érnek, repülőgépeken és léghajókon felszállhassanak. Ez a tilalom katonai repülőgépekre és léghajókra is vonatkozik.

Az olasz csapatok szállítása.

Milánó, június 13.

Az Avaziti értesülése szerint Velencében még mindig koncentrálnak csapatokat, melyeket Szmyrnába fognak szállítani. Már 12000 ember várja elszállítását, még 18000 fog indulni.

Felsőszécsény miniszter.

Prága, június 13.

Kaizel volt penzügminiszter emlékiratait felségsértés vádjá miatt elkobozták.

A ruthén obstrukció letörése.

Bécs, jun. 13.

(Saját tud.) A kormány még csak szombatig nézi tétlenül a ruthének obstrukcióját és azután erőlyesen fog eljárni. Ha szombaton is tovább folyik az obstrukció, a kormány azt a módot fogja alkalmazni, amivel a magyar képviselőházban letörik az obstrukciót.

Várady Zsigmond kilépése.

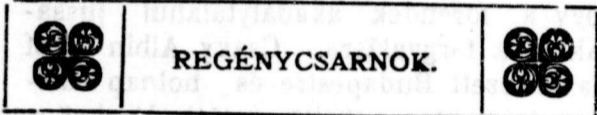
Budapest, június 13.

Várady Zsigmond országgyűlési képviselő, aki a munkapártnak és a Választójogi Szövetségnek egyaránt tagja volt, a Választójogi Szövetségből a végrehajó-bizottság ismeretes határozata következtében kilépett.

Tüntetés a szerb király ellen.

Belgrád, jun. 13.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap este százötven diák a konak előtt lármás tüntetést rendezett a király ellen és gyalázó szavakkal illette a királyt és György herceget. A rendőrség semmit sem tehetett a tüntetőkkel szemben, mert folytonosan újabb tömegek csatlakoztak hozzájuk. Később katonaság érkezett, amely szétverte a tüntetőket. Sokan megsebesültek. A konakhoz vezető utcákat katonaság zárta el.

GYÖNGYVIRÁG.

IRTA CSERES ANDOR. 6

— Igen, taticám, befogom a szemem és kinyitom a szemem.

A szakácsi csárdás boldogulásának csakhamar híre ment erre is arra is.

A szakácsiak, nádvolgyiek, horpaszugiak meg is irigyelték, akad is egy olyan részvénytársaság, amelyik elhatározta, hogy a szakácsi árendáson eret vig vagy így vagy úgy.

Három fiatal legény: Bürgözdí Samu, Sallangó Gábor, Rekettyés Mátyás szörnyű titoktartás és szörnyű eskütétel mellett összeállítottak, hogy Kisasszonynapjának éjjelén, amikor a csárdában nem lesz senki, megszorongatják a zsidót.

Sikerült is eljutniok oda. A csárda ajtaját berugták, kést, fejszét, meg revolvért vettek elő és rátörtek Horowitz szobájára.

Horowitz szörnyen megijed. Volt is miért! a parazlegénynyel, legtöbbnyire virtuskodásból követik el a csinyt, tudja azt a megtámadott árendás, hogy megint csak hozzá térnek be mulatozásra és habár italért, de visszahozzák azt a pénzt, amit elvittek. Mivel azonban a legények ha már egyszer arra adták a fejüket, hogy betörjenek, ha ellentállásra találnak, csupa virtusságból meg nem hátrálnak, hanem még nagyobb erő kifejtésére gerjednek, könnyen végzetessé válhatik az ilyen támadás.

— Bort zsidó! — kiáltott Bürgözdí, — a három legény közül a leglármásabbik.

Horowitz felköltötte a feleségét, pedig az asszony olyan édesdeden aludt, álmodott, mintha Szakácsi Manó karjaiban volna, még ajkait is csókra csucsortotta.

— Mi baj Jékel? — kérdezte szemrehányó hangon.

— Léni, bejöttek, betörtek az ajtón, bort követelnek.

— Hát adj nekik bort, Jékel.

— De hátha téged követelnek?

— Adok nekik bort!

— Hátha pénzt követelnek! — sirt fel Horowitz. Pénzt az én összegyűjtött, félre rakott pénzemet. Azt nem adom, Léni! — nem adom, ha mindjárt darabokra vágnak is.

— Az ajtót fejszével keztek döngötni.

— Ne prészmitálj zsidó, gyere ki! — ordította Sallangó.

Horowitz rimánkodva fordult a feleségéhez.

— Eredj ki, Léni! mondd meg nekik.

hogy én nagyon beteg vagyok. Ne kiabáljanak olyan nagyon! ne hát, mert megharagszom, pedig amikor én haragszom, rettenetes vagyok. No ne félj, Léni! még eddig soha sem haragudtam, tehát nem is voltam rettenetes. Léni! eredj ki, te tudsz velük beszélni, te már félig úgy is keresztény vagy.

Egy hatalmas fejszecsapás tudtul adta, hogy azok kint türelmetlenek.

Majd revolverlövés is dördült el, ami az asszonykát megijesztette, a férjét azonban halálra rémitette.

— Pénzt zsidó! kiáltotta Rekettyés Mátyás akinek hangját meglehetett különböztetni a két előbbiétől, mert úgy hangzott mintha üres hördőből jött volna.

Horovitz ijedtében felkapta a pólyás gyereket.

— Léni, ha ki nem mégysz, ezt a gyereket kidobom közéjük.

Az asszonyka ijedten sikoltott fel:

— A mi gyerekünket, Jékel!

Az árendás letette a gyermeket az ágyra széles mosoly torzult el az ajkain, azután oda ment az ajtóhoz, akkor éppen egy fejszeütés alatt az erős tölgyfaajtó egyik táblája beszakadt és a nyílás előtt egyszerre három fej jelent meg, három arc, amelynek mindegyikén a düh lángolt.

A beszakadt tábla Horovitzot fején vágta, aki elszedülve bukott hátra, kinosan nyögte.

— A pénzemet nem adom.

Az asszonyka elszántan nyitott ajtót a három legény előtt, akik egy ugrással bent termettek.

— Ide a pénz zsidó! — kiáltotta Rekettyés — a földön fekvő emberre kést emelve.

Sallangó oda szóllott az asszonynak:

— Menjén innét a ténsasszony, nem jó ez magának látni!

Bürgözdí oda kiáltotta:

— Elárul a törvény előtt.

Rekettyés a késsel rárontott az asszonykára, hanem ebben a pillanatban egy izmos kéz úgy markolta meg a csuklyóját, hogy fájdalmában felordított, nagyot fordult, a kést kiejtette a kezéből és röpült kifelé egy ismeretlen hatalom erejétől oda vágódva az ivó szobában levő asztalhoz, amelyet felborított, utána röpült Sallangó is, tejjel egyenesen keki a kármentőnek, úgy, hogy eszméletlenül terült el.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**Gabona üzlet.**

Budapest

A gabonatörszén tegnap szilárd volt az irányzat.

Határidők zárata:

Májusi buza	— — — —	11.57
Októberi buza	— — — —	11.85
Októberi rozs	— — — —	9.60
Októberi zab	— — — —	9.22
Májusi tengeri	— — — —	8.95
Juliusi tengeri	— — — —	8.83

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	834.75
Osztrák hitelrészvény	— —	639.25
Jelzálogbank	— —	467.75
Leszámitoló és pénzváltó	— —	544.—
Városi vasut	— —	416.50
Közuti vasut	— —	768.—
Osztrák államvasut részvény	— —	732.50
Salgótarjáni köszén	— —	768.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Kereskedelmit végzett szépírásu-
gyakornok azonnali belépésre keres-
tetik. Cim a kiadóhivatalban.

FŐ A SZORGALOM ÉS A PONTOSÁGI!**Puskás Károly**

uri divat férfi szabó, Szent János-utca 45. sz.

Elvállalok mindennemű férfi ruhák készítését a legújabb divat szerint izléses kivitelben, valamint elvállalok átalakítást, javítást, tisztítást. Hitelképes egyéneknek kedvezményes részletfizetésre is készítek a legszolidabb árbán.

Mintáim vannak dús választékban elsőrendű gyaraktól.

Fürdői menetrend.**NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.**

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 81
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 56	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárolag szeptember 15-ig közlekedik.

Kátránypapír:

21 kilós tekeres	. . . . .	K 2.20
29 >	. . . . .	> 3.50
35 >	. . . . .	> 4.00
40 >	. . . . .	> 5.50
55 >	. . . . .	> 7.00
34 > elszigetelő	. . . . .	> 4.50

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Meghívó.

A Szent László nyomda Részvénytársaság 1912. évi június hó 28-án délután hat órakor, a nagyváradai Kath. Kör. könyvtárhelyiségében tartja

évi rendes közgyűlését.

melyre a t. részvényeseket meghívja az igazgatóság.

A gyűlés tárgyai:

1. Az 1911. évi zárszámadás.
2. Az igazgatóság jelentése az 1911. üzletéről.
3. A felügyelő-bizottság jelentése a mérlegvizsgálatáról.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Csengeri-utca 21-ik szám alatt saját házamban, egy a mai kor-
nak mindenképen megfelelő

**= épület és =
műbutor asztalos**

műhelyt létesítettem. Elfogadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszertár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel úgy helyben, mint vidékre készséggel szolgálok. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

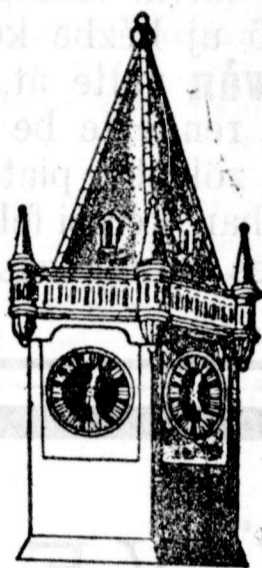
Gaál József
mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyórát „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

: : felvétetik : :

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T.
N.-Várad és biharmegyei főraktára
KOLLINER D. és FIA

CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.
Telefon 75. Telefon 75.

Világos **Király** sörünket
valamint Szent István védjegyű

duppiamaláta

sörünket, melyet a leghirnevesebb
orvostanárok mint kiváló gyógy-
ítalt ajánlanak.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett

ipartelepe

Szacs vay-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév víz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség.

Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyferrásait. **Penző rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokróczozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, táviráda, interurbán telefon, állandó gyógyszertár a fürdő telepen. Prospektust küld az **igazgatóság.**

Megnyilt a Püspökfürdő.

Tavaszi pompájában kibontakozva virágos fáival fenséges látvány a Püspökfürdő. A gyönyörű üdülő és gyógyhely most kitűnő új kézbe került. A Püspökfürdő bérletét régi, kiváló, kipróbált ember **Dancs István** vette át, aki rendkívüli gondnal, izlés-sel, minden modern igénynek megfelelően rendezte be az éttermeket, fürdőket, s valóságos kis paradicsomot varázsolt a zöldelő platánok közé. A Püspök-fürdő máj. 1-én nyílt meg s máris igen nagy számban keresi fel a közönség, mely nem csak gyógyulást de kellemes szórakozást is talál.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hiteiintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5°-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sit házakra és földbirtokokra.

JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb
választékban

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

különlegességek
vaskereskedésében

Telefon 390.